

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Győri Ítéltábla dr. Tóth Csaba jogtanácsos által képviselt "A" **felperes**nek a dr. Cserjési Gábor ügyvéd által képviselt "B" **alperes** ellen 12.139.327.- Ft és járulékai megfizetése iránt indított perében a Vas Megyei Bíróság 2007. március 27. napján kelt G.40.102/2005/38. sorszám alatti ítéletével szemben az alperes által 40. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

ÍTÉLETET:

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen a felperesnek 100.000.- /Egyszázezer/ Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS:

A felperes - mint a bányászati jog jogosultja - bányavállalkozóként 2004. január 7. napján a "C" **helység** hrsz-ú ingatlanon fekvő, "C" elnevezésű kavicsbánya 2004. január 1. napjától történő kitermelésére „bérleti szerződés” elnevezésű szerződést kötött az alperessel határozatlan időre. Az alperes a szerződésben vállalta, hogy a kavicsbányából évenként minimum 40.000 m³ kavicsot termel ki a saját munkagépeivel és berendezéseivel, melyért m³-enként 460.- Ft + áfa „bérleti díjat” fizet meg a felperesnek. A 40.000 m³ kavics ellenértékét - évi 4 részletben - abban az esetben is vállalta megfizetni, amennyiben a kitermelése az évben a 40.000 m³ mennyiséget nem érte el. A felek úgy rendelkeztek, hogy amennyiben a bérlő alperes 40.000 m³ mennyiséget meghaladóan termel ki kavicsot, az ezért járó bérleti díj megfizetéséről külön megállapodást kötnek. A bérleti díj elszámolásának alapjául a szállítójegyek szolgáltak, melyek egy példányát a bérlő hetenként, a hét utolsó munkanapján volt köteles a bérbeadó képviselőjének átadni.

Az alperes a szerződés alapján őt terhelő fizetési kötelezettségnek - a felperes írásbeli felszólításai ellenére - rendszertelenül és késedelmesen tett eleget, ezért a felperes likviditási problémái orvoslására 2004. december 1. napjától - 14 napra - vállalkozási szerződést kötött a kavics kitermelésére a "D" Kft-vel (a továbbiakban: "D" Kft.), amely 2004. decemberében 6697 m³ kavicsot termelt ki a kavicsbányából. Az alperes 2004. december 29. napján a bérleti szerződést azonnali hatállyal felmondta arra hivatkozással, hogy a felperes a

bérlő alperes hozzájárulása nélkül más kitermelő részére is lehetővé tette a bánya használatát, mellyel az alperesnek jelentős kárt okozott. A felperes a felmondást alaptalannak tartotta, viszont nem vitatta, hogy a bérleti szerződés a 2004. évvel megszűnt.

A felperes keresetében az alperes által ki nem fizetett 2004. III-IV. negyedévi bérleti díj, azaz: 11.500.000.- Ft tőke, valamint 5.750.000.- Ft tőke után 2004. augusztus 20., 5.750.000.- Ft tőke után 2004. november 20. napjától a kifizetés napjáig járó, a Ptk.301/A.§. /2/ bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamata; illetve 639.327.- Ft lejárt késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, egyben beszámítási kifogást is előterjesztett. Az alperes elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a bérleti szerződés alapján a bérlet időtartama alatt a bérlő alperest a kavicsbányára kizárólagos használati jog illette meg, melyet alátámaszt a bérleti szerződés 7/b., c. pontja is a bérlő kötelezettségeivel kapcsolatban. Ezért a bérbeadó felperes csak a bérlő engedélyével biztosíthatta volna a kitermelést más vállalkozónak, így a "D" Kft. által kitermelt kavics ellenértéke az alperesnek jár, ezt az összeget beszámítják a felperes keresetébe. Arra is hivatkozott, hogy a "D" Kft. a bányából az alperes által a termelésre már előkészített („lehumuszt”) területről termelt ki kavicsot, ezért az ismételt előkészítéssel az alperesnek kára keletkezett, ennek összegét viszont nem jelölte meg. Másodlagosan - szakértői vélemény beszerzését követően - azt is előadta, hogy a felek között létrejött szerződés - tartalma szerint - az adásvételi szerződéshez áll legközelebb, ezért az alperes csak a ténylegesen kitermelt és elszállított kavics ellenértékével tartozik, melyet a felperesnek már megfizetett.

A felperes beszámítási kifogásra előterjesztett ellenkérelmében annak elutasítását indítványozta, előadva, hogy az alperesnek szerződésszegéssel kárt nem okozott. Azzal érvelt, hogy a bérleti szerződés az alperesnek a kitermelésre kizárólagos jogot nem biztosított, hivatkozott a Bányakapitányság perbeli közlésére, amely szerint a bányavállalkozó egyes bányászati tevékenységek elvégzéséhez más vállalkozót (alvállalkozót) is igénybe vehet, viszont ez nem érinti a bányászati tevékenységhez fűződő jogosultságait. Arra is rámutatott, hogy a "D" Kft. alvállalkozói igénybevételére csak azért került sor, mert az alperes nem teljesítette az esedékes bérleti díjat. A "D" Kft. kitermelése pedig az alperest a bányaművelésben nem akadályozta, a szükséges további terület-előkészítést a "D" Kft. elvégezte, annak költségeit a felperes viselte.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 11.500.000.- Ft tőkét, valamint annak egyes részösszegei után a 2004. augusztus 20. és 2004. november 20. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát, továbbá 639.327.- Ft lejárt kamatot és 1.288.340.- Ft perköltséget.

Az elsőfokú bíróság határozata indokolásában elsődlegesen értelmezte a felek között 2004. január 7. napján létrejött szerződés tartalmát, melynél kiemelten volt figyelemmel arra, hogy a bányakapitányság perbeli közlése szerint a kavicsbányára a felperes rendelkezett bányászati jogosultsággal, amely alapján - a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. tv. végrehajtására kiadott 203/1998. (XII.19.) Korm. rend. 21.§. /5/ bekezdése szerint - egyes

bányászati tevékenységekre vállalkozót vehetett igénybe, amely azonban nem érintette a felperes bányászati jogát. Az elsőfokú bíróság ebből, valamint a per során kirendelt igazságügyi bányászati szakértő szakvéleményéből arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a felperessel megkötött szerződés alapján a bányászati tevékenységet nem korlátlanul, hanem a felperes felügyelete mellett végezhetette, amely a bányászati tevékenységre több alvállalkozót egy időben is igénybe vehetett. Ezért a felek között nem bérleti szerződés, hanem a haszonbérlet és az adásvétel egyes elemeit is tartalmazó atipikus szerződés jött létre, amely viszont úgy rendelkezett, hogy az alperes az általa lekötött kapacitás - évi 40.000 m³ kavics - ellenértékét akkor is köteles megfizetni, amennyiben kitermelése azt nem érte el. A szerződés ezen kifejezett rendelkezése folytán az alperes nem csupán az általa kitermelt és elszállított kavics ellenértékét volt köteles megfizetni, hanem a teljes éves mennyiség szerződött értékét. Az elsőfokú bíróság a szakvélemény alapján azt is megállapította, hogy a felperes az alperesnek azzal nem okozott kárt, hogy a "D" Kft. részére is biztosította a kavics kitermelését, mivel a bányaterületen több alvállalkozó párhuzamosan is együtt dolgozhatott.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést az elsőfokú bíróság ítélete megváltoztatása és a felperesi kereset elutasítása iránt.

Az alperes fellebbezése indokolásában megismételte azon - az elsőfokú eljárásban kifejtett - álláspontját, hogy a felek között létrejött - atipikus tartalmú - szerződés kizárólagos kavics-kitermelési lehetőséget biztosított az alperes részére a szerződés fennállása alatt. Ezért az alperes úgy vélte, hogy a felperes azzal, hogy más vállalkozó részére is lehetővé tette a kavics kitermelését, szerződésszegést követett el, az alperesnek kárt okozott. Ennek összege pedig azonos a más vállalkozó által kitermelt kavics ellenértékével. Ezt az ellenértéket a felperesnek járó díjba be kell számítani. Hivatkozott a szakvélemény azon megállapítására, hogy a felperes jogszabályi kötelezettségét elmulasztva nem tette lehetővé annak megállapítását, hogy a bányából más vállalkozók által ténylegesen mennyi kavics kerül kitermelésre, amely csak a felperes terhére eshet. Újólág érvelt azzal, hogy - a felek közötti szerződés megszűntét követően - a 2005. évben az alperes által ki nem termelt kavics is a bányában maradt, melynek ellenértékét szintén be kell számítani álláspontja szerint a felperes követelésébe. Másodlagosan ismételt arra hivatkozott, hogy a felek között adásvételi szerződés jött létre ténylegesen, az alperes pedig az általa kitermelt kavics árát a felperesnek nem vitásan megfizette. A felperes ezért csak azt a kárát érvényesíthetné, hogy az alperes a 2004. évben 40.000 m³ kavicsot nem termelt ki és annak teljes árát nem fizette meg.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítélete helybenhagyását kérte. Rámutatott, hogy a felek közötti jogvita éppen abban állt, hogy a felperes álláspontja szerint az alperes a 40.000.- m³ kavics ellenértékét nem fizette meg, függetlenül attól, hogy az alperes a 2004. évben mennyi kavicsot termelt ki, melyről a felperesnek nincs is tudomása. Megismételte azon korábbi előadását, hogy az alperesnek - másik vállalkozó kitermelési lehetőségével - kárt nem okozott, hiszen a peradatok igazolják azt, hogy az alperes a kavics kitermelését változatlanul folytathatta. Fokozottan irreális felvetésnek tartotta az alperes azon érvelését, hogy beszámíthatja a 2004. évben a bányában maradt, és utóbb kitermelt

kavics ellenértékét, arra is figyelemmel, hogy az alperes csak 40.000.- m³ kavics kitermelését vállalta, míg a felperesnek évi 100.000.- m³ kavics kitermelésére van bányahatósági engedélye.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítéletábra megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján helyes tényállást állapított meg, abból pedig helytálló érdemi jogkövetkeztetést vont le.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokaival - a felek között létrejött szerződés minősítésével és a felperes károkozó magatartásának hiányával kapcsolatban - egyetértett, azokat részleteiben megismételni nem kívánja.

A felek között 2004. január 7. napján létrejött „bérleti szerződés” elnevezésű megállapodás tartalmára vonatkozóan az elsőfokú bíróság által kifejtetteket az ítéletábra azzal egészíti ki, hogy a szerződésben - annak elnevezésétől függetlenül - a felek szabadon határozhatták meg a bányavállalkozó felperest és a kavicsbányát korlátozottan használó alperest megillető jogokat és kötelezettségeket (Ptk.200.§. /1/ bek.). Az elsőfokú bíróság helytálló megállapítása szerint a létrejött szerződés a Ptk.-ban nem nevesített (atipikus), típuskombinációs szerződés, mely több szerződéstípus egyes elemeit is tartalmazza. Így haszonbérleti szerződés-elemként az alperes hasznát hajtó kavicsbánya használatára szerzett jogosultságot (Ptk.452.§. /1/ bek.), melyért a fizetendő haszonbér összegét a felek - részben - a (ki)termelés eredményétől függetlenül fix összegben határozták meg (Ptk.452.§. /2/ bek., 455.§. /1/ bek.). Haszonbérleti szerződésű sajátosságra utal a jogviszony megszűntének felmondáshoz kötése is (Ptk.457.§.). Ezek mellett - adásvételi szerződés-elemként - a felek az alperes által fizetendő haszonbér összegét - részben - a kitermelt kavics m³-éhez kötve (460.- Ft + áfa/m³ árban) határozták meg, (Ptk.365.§. /1/ bek.), azzal azonban, hogy az alperes 40.000 m³ kavics után járó díjat a kitermelés eredményétől függetlenül köteles megfizetni.

A fellebbezésben foglaltakra az ítéletábra kiemeli, hogy a szerződés rendelkezéseiből nem következik az, hogy az alperes kizárólagos jogot szerzett volna a szerződéssel a kavicskitermelésre, és az elsőfokú bíróság - utalva az eljárása során kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményére - helytállóan fejtette ki, hogy a felperes a kavicsbányában más személy részére is biztosíthatott kitermelést, a bánya pedig lehetővé tette az egymás melletti kitermelést. Erre is figyelemmel az alperes a per során nem tudta bizonyítani azt, hogy a felperes más vállalkozó kitermelésre való igénybevételével részére kárt okozott, így az erre irányuló beszámítási kifogás alaptalan.

Végül az alperes azon fellebbezési hivatkozása is alaptalan, hogy a felek között adásvételi szerződés jött létre ténylegesen, így csak a kitermelt kavics ellenértékével tartozik, mivel a perbeli szerződés kifejezett és félre nem érthető rendelkezése szerint az alperes 40.000 m³ kavics ellenértékét a termelése eredményétől függetlenül is megfizetni tartozik.

Ezekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§. /2/ bekezdése alapján, annak helyes indokaira tekintettel (Pp.254.§. /3/ bek.) helybenhagyta.

A fellebbezés eredményre nem vezetett, ezért az alperes a Pp.78.§. /1/ bekezdése alapján viselni tartozik a felperes fellebbezési eljárás során felmerült - jogtanácsosi munkadíjból álló - másodfokú perkölségét. Ennek összegét az ítéletábra - figyelemmel a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§. /2/, /5/-/6/ bekezdéseire és a felperesi jogi képviselő által kifejtett tevékenységre - 100.000.- Ft-ban határozta meg.

Győr, 2008. január 9.

Dr. Szalai György sk.
tanács elnöke

a **Dr. Ferenczy Tamás sk.**
előadó bíró

Dr. Hammer Sándor sk.
bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: